

РЪДИАРД КИПЛИНГ
СЕЛОТО, КОЕТО ГЛАСУВА, ЧЕ
ЗЕМЯТА Е ПЛОСКА

Превод от английски: Надежда Розова, 2017

chitanka.info

До този момент пътуването ни беше много успешно. Другите пътници в колата бяха приятелят ми Удхаус, младият Олет, негов далечен роднина, и депутатът Палант. Бизнесът на Удхаус беше да лекува болни вестници. Той инстинктивно надушваше точно в кой момент от живота на един вестник доброто му управление изчерпва възможностите си и се стига до мъртвата точка между бавния и скъп срыв и новото начало, възможно само с финансова инжекция... и гений. Той нищо не разбираше от журналистика, обаче наведеше ли се над скелет, там със сигурност имаше месо. През онази седмица беше добавил един полумъртъв евтин вечерен вестник към колекцията си, която се състоеше от печеливш лондонски всекидневник, един провинциален такъв и един немощен седмичник с търговска насоченост. Освен това точно в онзи момент ми беше изсипал общите дялове на вечерния вестник, без да съм ги искал, и обясняваше редакторското изкуство на Олет — младеж, завършил Оксфорд едва три години по-рано, с коса като рогозка от кокосови влакна и сурово лице, набраздено от сурови преживявания, който, доколкото схванах, щеше да помага в новото начинание. Палант, високият и сбръчкан депутат, чийто глас напомняше по-скоро на грак на жерав, отколкото на паунски писък, нямаше дялове, но ни даваше съвети.

— Сигурно ти прилича повече на търговия със стари коне — каза Удхаус. — Да, знам, че ме наричат търговец на стари кранти, обаче вестникът ще си върне парите до една година. Всички вестници успяват. Моето мото е: дръж на късмета си, дръж на персонала и всичко ще се нареди.

После колата спря, а един полицаи поиска имената и адресите ни заради шофиране с превишена скорост. Изтъкнахме, че на половин миля пред нас пътят е прав като стрела и няма дори отклонение.

— Точно на това разчитаме — неприятно се тросна полицаят.

— Обичайното мошеничество — изсумтя Удхаус под мустак. — Как се казва това място?

— Хъкли — отговори полицаят. — Х-ъ-к-л-и! — И си записа нещо в тефтера, при което младият Олет се възпротиви. Едър румен мъж на сив кон, който ни наблюдаваше от другата страна на храстите, извика някаква заповед, която не чухме. Полицаят положи длан върху ръба на дясната врата до шофьора (Удхаус носи резервната си гума в багажника, не на вратата) и натисна копчето на електрическия клаксон.

Сивият кон хукна светкавично, а ругатните на ездача заогласяха цялата околност.

— По дяволите, човече, натискаш клаксона с тъпашкия си юмрук! Вдигни го! — провикна се Удхаус.

— Ха! — възкликна полицаят и се вгледа съсредоточено в пръстите си, все едно ги бяхме впримчили в капан. — И това няма да помогне. — Написа още нещо в бележника си, после ни пусна да потеглим.

Това беше първият сблъсък на Удхаус със закона за движение по пътищата и тъй като аз не очаквах лоши последици за себе си, изтъкнах, че положението е много сериозно. Възприех същото отношение и лично към своята замесеност, когато след време научих, че също съм призован по обвинения, вариращи от използването на нецензурен език до застрашаване на пътното движение.

Присъдата щеше да бъде произнесена в светложълто пазарско градче с малка юбилейна кула^[101] и голямата борса за селскостопанска продукция. Удхаус ни откара с колата си. Палант, който не беше включен в призовката, дойде за морална подкрепа. Докато чакахме отвън, пълният мъж на сивия кон се приближи и поде незначителен разговор с другите мирови съдии. Каза на единия (направих си труда да го отбележа):

— Пада се встрани от моята порта, три четвърти миля пътят е прав като по конец. Как да устоиш? Миналия месец смъкнахме седемдесет лири. Никоя кола не може да устои на изкушението. Направете си и във вашия край, Майк. Просто не се сдържат.

— Пфу! — възкликна Удхаус. — Загазихме. Нито дума, и ти Олет! Ще платя глобите и ще приключим за нула време. Къде е Палант?

— Някъде в съда — отговори Олет. — Видях го да влиза преди малко.

Дебелият мъж зае мястото си като председател на съда и аз научих от един зрител, че името му е сър Томас Ингъл, баронет, депутат от Ингъл Парк, Хъкли. Поде официално обръщение, произнесено с тон, който би послужил като оправдание за бунтове из цели империи. Уликите, когато претъпканият малък съд не ги заглушаваше с ръкопляскания, бяха представяни в паузите на

обръщението му. Всички страшно се гордееха със своя сър Томас и местеха очи от него към нас, недоумявайки защо ние не ръкопляскаме.

Без да бърза, съдебният състав се забавлява с нас седемнайсет минути. Сър Томас обясни, че му било дошло до гуша от нахалници като нас, които щели да са по-полезни, ако трошат камъни за строителството на пътя, отколкото като плашат коне, които струват повече от самите тях или от предците им. Това се случи, след като беше доказано, че приятелят на Удхаус умишлено натиснал клаксона, за да подразни сър Томас, който по случайност минавал оттам! Имаше и други подмятания — доста примитивни, но нас дълбоко ни жегна по-скоро неописуемата грубост на тона, отколкото качеството на раздаваното правосъдие или смеха на присъстващите в залата. Освободиха ни всички срещу глоба в размер на двайсет и три лири, дванайсет шилинга и шест пенса и докато чакахме Палант да се присъедини към нас, слушахме следващото дело — за шофиране без свидетелство за управление. С оглед на работата си като редактор на вечерния вестник Олет си бе водил пълни записки от наша страна, но не искахме да изглеждаме предубедени.

— Всичко е наред — успокои ни репортерът на местния вестник. — Никога не отразяваме сър Томас подробно. Само глобите и обвиненията.

— О, благодаря — отвърна Олет и го чух да разпитва кои са хората в съдебната зала. Местният репортер се оказа много словоохотлив.

Следващата жертва, едър мъж със светлоруса коса и донякъде озадачаващо облекло, към което сър Томас, вече във вихъра си, насочи вниманието на публиката, каза, че е забравил свидетелството си у дома. Сър Томас го попита дали очаква полицията да отиде на домашния му адрес в Йерусалим, за да му го донесе, и в залата избухна кикот. Сър Томас не одобри и името на господина, а настояваше да го нарича Гад Маскарад, и всеки път, когато го стореше, всичките му съселяни надаваха възгласи. Явно това бе установеният тук начин за провеждане на аутодафе.

— Мен не ме призова сигурно защото съм депутат — каза Палант, когато се появи отново към края на делото. — Мисля, че трябва да задам въпрос в парламента.

— А аз пък смятам да дам публичност на този случай — каза Удхаус. — Не бива да допускаме да се случват подобни неща.

Лицето му беше строго и пребледняло. Палант, от друга страна, беше почервенял и инстинктът ми подсказваше, че е от гняв. Олет беше без цвят.

— Е, хайде да обядваме — каза най-сетне Удхаус. — А после можем да се измъкнем преди края на представлението.

Издърпахме Олет от ръцете на местния репортер, прекосихме пазарния площад към странноприемница „Червеният лъв“ и заварихме Гад Маскарад на сър Томас седнал пред бира и чиния с бифтек и туршия.

— Ах! — възкликна той силно. — Другари в неволята. Ще се присъедините ли към мен, господа?

— С удоволствие — отвърна Удхаус. — Какво получихте?

— Не съм решил. Може да се получи добър шарж, обаче тукашната публика не е достатъчно образована. Не е по силите им. Ако не беше така, този червендалест тъпчо нямаше да струва петдесет на седмица.

— Къде? — попита Удхаус.

Мъжът го изгледа с непресторена изненада.

— В някоя от моите зали — отговори. — Но вие сигурно сте тукашни?

— Мили боже! — възкликна младият Олет внезапно. — Значи, вие наистина сте Маскарад? Знаех си!

— Бат Маскарад. — Изрече думите с тежестта на международен ултиматум. — Да, аз съм. Обаче вие имате предимство пред мен, господа.

Докато приятелите ми се представяха, аз недоумявах. И после си спомних ярките и огромни плакати за мюзикъли, които от години вече бяха незабелязан фон на посещенията ми в Лондон. Плакати с мъже и жени, певци, жонгльори, имитатори и всякакви дръзки номера, представления, които обикаляха Лондон и провинциите, от Бат Маскарад, с удължено и френско Р.

— Веднага ви познах — каза Палант, обигран депутат, и аз побързах да подкрепя лъжата. Удхаус измрънка някакви извинения, а Бат Маскарад не се впечатли от нас повече, отколкото би се трогнала фасадата на някой от театрите му.

— Винаги повтарям на своите хора, че има граница за големината на буквите. Прехвърлиш ли я, ретината не ги възприема. Рекламата е най-деликатното изкуство.

— Има един човек на света, който ще получи малко от него, ако съм жив през следващите двайсет и четири часа — заяви Удхаус и обясни как ще стане това.

Маскарад дълго се взира в него със сиво-сините си очи.

— Сериозно ли? — попита той провлачено. Гласът му беше толкова магнетичен, колкото и погледът.

— О, да — увери го Олет. — Дори само тази история с клаксона е достатъчна да го свали от съдийското място след три месеца.

Маскарад се взря в него още по-дълго, отколкото в Удхаус.

— Той ми каза — изтърси внезапно, — че живее в Йерусалим. Чухте ли го?

— Но по-неприятното беше тонът, тонът — възкликна Олет.

— И това забелязахте, нали? — попита Маскарад. — Имате артистичен темперамент. Много може да постигнете. А аз съм Бат Маскарад... — продължи той. Облегна брадичката си върху юмруците и се взря смръщено право пред себе си. — Аз създадох „Силуетите“. Аз създадох вариететата „Трефойл“ и „Джокунда“. Аз създадох Дал Бензаген.

На това място Олет се изпъна, защото и той като всички младежи през онази година безрезервно боготвореше госпожица Видал Бензаген от „Трефойл“.

— „С какво сте облечен — с палто или с халат за баня?“ И това чухте, нали? „Сигурно не сте имали време и да си вчешете косата?“ И това чухте, нали? А сега вие ме чуйте!

Гласът му изпълни заведението, после се снижи до шепот, всяващ ужас като този на хирург преди операция. Говори няколко минути.

Палант промърмори: „Съгласен, съгласен“, очите на Олет проблеснаха — всъщност Маскарад се обръщаше предимно към него, а Удхаус се приведе напред със склучени длани.

— Следите ли мисълта ми? — продължи Маскарад и ни привлече с един широк жест. — Захвана ли се с нещо, докарвам го докрай, господа. Онова, което Бат не може да прекърши, прекършва него! Само дето още не съм попадал на такова. Няма да бъде едноактен

фарс. Това е дело, което ще стигне до страшния финал. С мен ли сте? Добре! А сега да видим с какво разполагаме. Един сутрешен лондонски вестник, един провинциален всекидневник, така ли казахте? Един търговски седмичник и един депутат.

— Не особено полезен, опасявам се — подсмихна се Палант.

— Обаче привилегирован. Привилегирован — отговори му комедиантът. — Аз разполагам с малък екип в Лондон, в Блекбърн, в Ливърпул и Лийдс... за Манчестър ще ви кажа после... И аз самият, Бат Маскарад — изрече той тихо и благоговейно името в халбата си. — Господа, когато разиграем комбинацията си, със сър Томас Ингъл, депутат, баронет и всичко останало, което е, ще бъде свършено и в сравнение с него Содом и Гомор ще бъдат страшна веселба. Господа, сега трябва да се върна в града, но се надявам довечера да ми правите компания на вечеря в „Чоп Суей“, в зала „Ален въглен“, за да начертаем план. — Той положи длан върху рамото на младия Олет и додаде: — Нуждая се от умовете ви. — После си тръгна, загърнат с широка астраганова яка и в никелирана лимузина, а пивницата сякаш се изпразни.

Няколко минути по-късно и ние поръчахме да ни докарат колата. Докато с Удхаус и Олет се качвахме, сър Томас Ингъл, баронет и депутат, излезе на площада от съда и яхна коня си. Понякога си мисля, че ако си беше тръгнал мирно и кротко, може би щеше да се спаси, обаче докато се настаняваше върху седлото, ни мярна и не се съдържа да извика:

— Още ли не сте се пръждосали? Най-добре се омитайте и да внимавате!

В този момент Палант, който купуваше пощенски картички, излезе от пивницата, прикова погледа на сър Томас и много бавно се качи в колата. Стори ми се, че в онзи миг в очите на баронета се прокрадна сянка на неувереност.

— Дано да е вдовец — каза Удхаус след няколко мили.

— Да, заради клетата му съпруга се надявам на това, силно се надявам — съгласи се Палант. — Мисля, че не ме видя в съда. А, ето я историята на енорията на Хъкли, написана от пастора, а ето и вашите пощенски картички. Ще вечеряме ли днес с господин Маскарад?

— Да! — отвърнахме в хор.

* * *

Макар Удхаус да не разбираше нищо от журналистика, младият Палант, който беше завършил труден университет, поназнайваше доста. Нашият евтин вечерен вестник, ще го наречем „Бън“, за да се различава от успешния „Кейк“, бе не само полумъртъв, а и корумпиран. Установихме това, когато някакъв човек ни донесе новината за евентуално ново петролно находище и поиска статии за неговия успех. Олет цели три минути му държа реч на висок оксфордски английски. Иначе си говореше и пишеше по разговорному — приятна амалгама от американизми и епиграми. Ала макар езикът да се променя, играта си остава същата, затова в крайна сметка Олет, аз и неколцина други страшно се забавлявахме. Минаха седмици, преди да обозрем цялата картинка, но много скоро служителите разбраха, че имат собственици, които ги подкрепят и когато са прави, и когато не са, особено когато не са (което е единствената тайна на журналистиката), и че съдбата им не зависи от временното настроение на някой временен собственик, затова вършеха чудеса.

Ние обаче не пренебрегнахме Хъкли. Както посочи Олет, първата ни грижа беше да създадем „интригуваща атмосфера“ около селото. Той го посещаваше в края на всяка седмица с мотоциклет с кош, поради което аз не се занимавах с действителното място, а с абстракцията. Обаче именно аз пуснах първата кръв. Двама жители на Хъкли ни изпратиха опровержение на кратък и много обоснован абзац в „Бън“, че в Хъкли е забелязан папуняк, който, разбира се, бил „застрелян от местни ловци“. Писмата бяха донякъде разпалени, публикувахме и двете. Нашата версия относно това как папунякът получил гребена си от цар Соломон, признавам с болка, беше толкова невярна, че лично енорийският свещеник — без да е ловец, както изтъкна, а просто любител на точността — ни писа да ни поправи. Ние публикувахме писмото му на видно място и му благодарихме.

— Този свещеник ще ни трябва — изтъкна Олет. — Мисли безпристрастно. Ще го посъживя.

Незабавно създадохме М. Л. Сиджън, саможивец с изискан вкус, който на страниците на „Бън“ настоя да узнае дали това село Хъкли с папуняка не е Хугли от неговото детство и дали случайно промяната на

името не е предизвикана от сблъсък между местен магнат и железниците и от неуместен интерес към фалшивата изисканост. „Защото аз го познавах и го обичах с девиците от младостта си — *eheu ab angulo*^[102]! — като Хугли“, пишеше М. Л. Сиджън от Оксфорд.

Въпреки присмеха на другите вестници, „Бън“ прояви сериозно състрадание. Няколко човека ни писаха, за да отрекат промяната на името на Хъкли. Само свещеникът — без да е философ, както изтъкна, а любител на точността — имаше съмнения, които публично поде г-н М. Л. Сиджън, който предложи чрез „Бън“ версията, че селцето вероятно се е появило през англосаксонските дни като „Хогсли“ или сред нормандците като „Аргиле“ заради обилната си глина. Свещеникът си имаше свое мнение (според него беше предимно чакъл), а М. Л. Сиджън се оказа истинска съкровищница от спомени. Странното е — а това рядко се случва с безплатните четива, — че кореспонденцията доста допадна на нашите абонати и съвременниците я цитираха свободно.

— Тайната на властта — отбеляза Олет — не е в голямата пръчка. Тайната е да вдигаш летвата. (Ето това е смисълът на „поразителен“ цитат от шест-седем реда.) — Видяхте ли, че „Спектейтър“ е публикувал на средната си страница „Провинциален застой“ миналата седмица? Все за Хъкли. Следващата седмица ще напиша „Бързо и подвижно“.

Нашата рубрика „Бързо и подвижно“ представляваше репортажи, публикувани в петък вечер, за обиколки на мотори с кошове из Лондон, илюстрирани (така и не успяхме да накараме тази машина да работи както трябва) с размазани карти. Олет пишеше материалите с плам и деликатност, които аз винаги отдавах на мотоциклетния кош. Неговото описание на Епинг Форест например беше чисто и просто млада любов, на която каквото й бе на сърцето, това й беше на устата. Обаче статията му в тази рубрика за Хъкли би отворила и майстор на сапун. Тя беше химическо съединение от отблъскваща фамилиарност, похотливи намеци, долнокачествено благочестие и гранива служба на обществото в един изпускащ пара компост, който буквално ме изстреля във въздуха.

— Да — каза той, след като получи комплиментите. — Това е най-живото, интригуващо и динамично целево материалче, което съм писал досега. *Non nobis gloria*^[103]! Срецнах сър Томас Ингъл в

собствения му парк. Разговаря с мен и вдъхнови повечето от написаното.

— Кое? „Гърленият местен изговор“ или „занемарените аденоиди на селските деца“? — попитах го.

— О, не! Това е само за да привлечем вниманието на местния лекар. Най-много се гордея с последния абзац.

Той се занимаваше със „сумрачната сянка, протегнала призрачни пръсти над храсталака“; с „пъргави зайци“; с „бременни ангъски юници“ и със „забележителното смугло като на циганин лице на техния учен собственик, тъй добре известен на кралските селскостопански изложения“.

— Смугъл е добре, това с бременните юници също, обаче селският лекар ще се подразни от аденоидите.

— Не и наполовина, колкото сър Томас ще се подразни заради лицето си — възрази Олет. — Само да знаете какво съм пропуснал!

Имаше право. Местният лекар посвети целия си уикенд (това е предимството на петъчните статии) да ни залива с професионални опровержения, които не представляваха никакъв интерес за нашите абонати. Казахме му го и той тутакси си проправи път до „Лансет“, където си падат по жлезите, и съвсем забрави за нас. Сър Томас Ингъл обаче беше по-жилав. Явно и той беше прекарал приятен уикенд. Писмото, което получихме от него в понеделник, доказваше, че е смахнат дървеняк без семейство, защото никоя жена, проявяваща дори смътен интерес към един мъж, не би допуснала това писмо да се озове другаде освен в кошчето. Той възразяваше срещу това, че споменаваме стадата му, собствените му дела в собственото му село, което определяше като „образцово“, и срещу нашето пъклено безочие. Обаче най-гръмко протестираше срещу описанието на чертите си. В учтиво писмо го попитахме дали посланието му може да бъде публикувано. Той, припомняйки си вероятно херцога на Уелингтън, отговори: „Публикувайте го и бъдете проклети!“.

— О, така е твърде лесно! — каза Олет, докато озаглавяваше писмото.

— Чакай малко — спрях го. — Играта малко излиза извън контрол. Довечера ще вечеряме с Бат (пропуснах да спомена, че нашата вечеря с Бат Маскарад в зала „Ален въглен“ в ресторант „Чоп

Суей“ се беше превърнала в ежеседмично събитие). — Почакай всички да го видят.

— Може би имаш право — съгласи се той.

На вечеря всички прочетоха писмото от сър Томас. Умът на Бат, изглежда, бе зает с други дела, обаче Палант прояви сериозен интерес.

— Хрумна ми нещо — каза той. — Може ли утре да публикувате нещо в „Бън“ относно шапа, който мори стадото на този приятел?

— Дори чума, ако искаш — отговори Олет. — Става дума само за пет жалки крави. Видях едната полегнала в парка. Ще ни послужи за основа на фактологията.

— Тогава го направете и засега се оттеглете. Мисля, че тук идва моят ред — каза Палант.

— Защо? — попитах.

— Защото в парламента предстои нещо за шапа и защото той ми написа писмо след онзи случай, когато се натъкна на вас. Десет дни го обмислял, но ето го — каза Палант. — На официална бланка на Камарата на общините.

Ето какво прочетох:

Скъпи Палант,

Макар че досега пътищата ни не са се пресичали често, сигурен съм, ще се съгласите с мен, че в камарата всички членове са на равна нога. Ето защо дръзвам да се обърна към вас по един въпрос, който тълкувам вероятно доста по-различно от вашите приятели. Бихте ли им обяснили, че случаят е точно такъв и че аз ни най-малко не съм бил повлиян от враждебност, изпълнявайки дълга си като магистрат, който и вие като мой събрат знаете, че често е крайно неприятен...

Искрено ваш,
Т. Ингъл

П.П. Погрижих се строгостта по отношение на пътното движение, срещу която приятелите ви възразиха, да бъде съществено облекчена в моя район.

— А ти какво отговори? — попита Олет, след като всички изразихме мненията си.

— Казах му, че не мога да направя нищо по въпроса. И тогава наистина не можех. Обаче ти не забравяй да вместиш онзи абзац за шапа. Искам да поработя над нещо.

— Струва ми се, че досега „Бън“ върши цялата работа — отбелязах. — Къде е ролята на „Кейк“?

— „Кейк“ — поде Удхаус и после си спомних, че той говори като министър от кабинета преди приемането на бюджета, — си запазва пълното право да се оправя със ситуациите в крачка.

— Ееех! — възкликна Бат Маскарад и излезе от унеса си. — В крачка! Да знаете, че и аз не бездействам. Няма смисъл да пускаш въдицата без стръв. Ти — обърна се той към Олет — пускаш превъзходна стръв на дъното. Все питам моите хора: какво е това, по дяволите?

Откъм друг частен салон отсреща се разнесе песен.

— Някакви дами от „Трефойл“ — обясни келнерът.

— Знаем. Обаче какво пеят?

Стана и излезе, а после го посрещнаха възторжените викове на онази весела компания. Сетне се възцари тишина, каквато настава в класната стая, когато влезе учителят. А после обичан от нас глас се разпя.

— Там са само Дал и приятели — обясни той, когато се върна. — Обеща да дойде при нас за десерта. — Седна, тананикайки си старата песен, и докато дойде госпожица Видал Бензаген, ни държа прехласнати по разказите му за нейния артистичен темперамент.

Послушахме Палант и пуснахме във вестника един предпазлив абзац за полегнали крави, от чиято муцуна се точат лиги, което можеше да се изтълкува като нелюбезна клевета или пък можеше да бъде представено от умел адвокат като достоверно природно наблюдение.

— Освен това — отбеляза Олет — ние пишем за „бременни ангъски юници“. Обясниха ми, че не бива да споменаваме нищо за девствени телици шортхорн. Палант иска да отидем в камарата довечера. Запазил ни е места в галерията за зрители. Започвам да го харесвам този Палант.

— А Маскарад явно харесва теб — отбелязах.

— Да, обаче мен ме е страх от него — съвсем искрено отговори Олет. — Наистина. Той е напълно аморална душа. За пръв път срещам такъв човек.

Отидохме в камарата заедно. Случи се следобед, посветен на ирландски въпроси, и веднага щом започнах да проумявам виковете и лицата, установих, че има многобройни поводи за недоволство, но съвсем малко от тях ме засягат.

— Всичко е наред — успокои ме Олет с тренираното си ухо. — Затварят пристанищата... о, да... износ на ирландски добитък! Шап в Балихелиън. Започвам да проумявам идеята на Палант.

В камарата наистина в момента се говореше само за шап, но съвсем сериозно, доколкото виждах. Министър с лист с напечатан текст в ръка отбиваше волета от оскърбления. Заприлича ми на напрегнат ловец, който нарязва тялото на лисица, за да хвърли късовете на бесните кучета.

— Въпрос на време е. Те задават въпроси — каза Олет. — Вижте, Палант се изправя.

Няма как да го сбъркаш. Гласът му, който според неговите врагове било единственото му парламентарно достойнство, заглуши гълчавата.

— С оглед на това може ли да попитам дали напоследък са взети специални мерки във връзка с подозрения за епидемия от отсамната страна на канала?

Вдигна ръка. Държеше брой на „Бън“. Бяхме преценили, че е поуместно абзацът да отсъства от следващите броеве. Палант щеше да продължи, обаче някакво същество в сив редингот изрева, скочи на пейката срещу него и размаха друг брой на „Бън“. Беше сър Томас Ингъл.

— Като собственик на стадото, обвинено толкова драстично...

Гласът му беше заглушен от призивите: „Ред в залата!“, предимно от ирландците.

— Какво става? — попитах Олет. — Нали е с шапка?

— Да, обаче трябваше да изрази гнева си във въпрос.

— Знаете ли, господин спикер — изрева сър Томас насред гълчавата, — знаете ли, че всичко това е един заговор... част от страхлива кампания по очернянето на Хъкли... по осмиването на

самите нас? Част от измамен заговор да бъде осмян аз? Господин спикер, сър!

Лицето му изглеждаше почти черно между белите бакенбарди и той размаха ръце, сякаш плуваше. Разпалеността му озадачи камарата и задържа вниманието на присъстващите, а спикерът се възползва от този факт, за да пренасочи интереса си от Ирландия другаде. Той се обърна към сър Томас Ингъл с умерен укор, предназначен вероятно към всички членове на камарата, която попритихна. После се обади Палант, шокиран и пребледнял:

— Мога само да изразя дълбоката си изненада, че в отговор на моя най-простиичък въпрос почитаемият депутат се впусна в лична атака. Ако по някакъв начин съм оскърбил...

Спикерът отново се намеси — явно той регулираше тези въпроси.

Той също изрази изненадата си, а сър Томас седна в осъдителна тишина, стаила ледената тръпка на цели столетия. Империята отново се зае с делата си.

— Прелестно! — възкликнах и усетих по гърба си топли и студени вълни.

— Сега вече ще публикуваме писмото — каза Олет.

Така и сторихме — веднага след старателния репортаж за горното събитие. Не направихме коментар. С този рядък инстинкт да улавя същината на проблема, отличителен за англосаксонците, всичките ни съвременници и, бих казал, две трети от кореспондентите настояха да узнаят нима е възможно да изглежда още по-нелепо човек, който вече се е доказал като достоен за посмешище. Обаче, освен че пишехме името му като „Инджъл“, ние отказвахме да нападнем човека, когато беше повален.

— Няма нужда — каза Олет. — Цялата преса се е заела да рови в историята.

Дори Удхаус малко се озадачи колко лесно ни се получи и си го призна.

— По дяволите, едва сега започваме! — каза Олет. — Хъкли още не е новина.

— Какво искаш да кажеш? — попита Удхаус, у когото се беше породило дълбоко уважение към този млад, но със сигурност близък познат.

— Какво искам да кажа ли? За бога, мастър Ридли, искам да направим така, че когато Хъкли се обръща насън, „Ройтерс“ и „Прес“ да скачат от леглата, за да изпращат телеграми.

След това подробно заразказва за някакви реставрационни работи в църквата в Хъкли... изглежда, прекарваше там всеки уикенд... било извършено престъпление от предшественика на сегашния свещеник, който премахнал „прозорчето за прокажените“ (каквото и да е това), за да направи тоалетна във вестиария. Не ми се струваше проблем, който ще прогони съня на „Ройтерс“ или на „Прес“, затова го оставих да дудне пред Удхаус за някакъв купел от четиринайсети век, който намерил в бараката за инструменти на гробаря.

Аз прибягнах до мирното проникване. Един брой на списание „Хоунс Евридей Бук“ от парцаливата библиотека на „Бън“ ми разкри съществуването на селски танци, основаващи се — като всички селски танци — на друидски мистерии, свързани с лятното слънцестоене (което е неизменно), а това е росно и освежаващо за лондонското око. Нямам никаква заслуга за това — „Хоунс“ е златна мина, с която всеки може да работи, — обаче ми се полага безсмъртна слава, задето ги кръстих „Танци-манци“ и написах, че те все още може да бъдат видени в „цялата си затрогваща чистота в Хъкли, последната обител на средновековни реликви“, и толкова се влюбих в творението си, че го държах при себе си дни наред, лъсках го и го полирах до блясък.

— Най-добре го пускай — подкани ме накрая Олет. — Време е отново да напомним за себе си. Други започват да ни навлизат в територията. Видя ли онзи материал в „Пенакъл“ за образцовото село на сър Томас? Явно е убедил някой от техните да напише материала.

— Нищо не може да се сравни с рана, нанесена от приятел — отвърнах. — Онази статия за кръчмата без алкохол беше...

— Най-много ми хареса онова за пералнята с бели плочки и пропадналите девици, които перат ризите на сър Томас. На нас никога нямаше да ни хрумне. Не си падаме по сексуални лиготии.

— Нали все това повтарям — оставете ги на мира. Другите ще свършат нашата работа. Освен това искам да поизпипам още мъничко материала си за танците.

— Не, ще го развалиш. Хайде да го пуснем днес. Първо, това си е чиста литература. Знаеш, че не си падам по комплиментите, обаче...

Имах разумни подозрения във всяко отношение към младия Олет, но макар да съзнавах, че ще си платя за това, се поддадох на ласкателствата му и безценната ми статия „Танци-манци“ беше отпечатана. Следващата събота той ме помоли да подготвя броя на „Бън“ сам, а аз, естествено, допуснах, че причината е свързана с неговия малък мотоциклет с кош. Грешах.

Следващия понеделник хвърлих поглед на „Кейк“, за да се убедя както обикновено в превъзходството над него на моя недоходоносен „Бън“. Попаднах на следното заглавие: „Селото, което гласува, че Земята е плоска“. Зачетох се... И прочетох, че Дружеството по геоплания, посветило дейността си на хипотезата, че Земята е плоска, е провело годишния си тържествен банкет в събота, когато след убедителни обръщения и сред прояви на огромно въодушевление село Хъкли решило с единодушен вот от 438 гласа, че Земята е плоска. Притаих дъх, докато изчетох докрай разположеното на две колонки описание, което следваше. Само един човек беше способен да напише тези думи — бяха безукорни, стегнати, с нерв, сурови, но в същото време човечни, живи, затрогващи, приковаващи... определено приковаващи... достатъчно динамични да променят цял град... и пълни с паметни цитати. Това беше невероятна уводна статия, впечатляваща и балансирана, от която направо щях да се пръсна от смях, докато не си спомних, че съм изключен... позорно и неоправдано изключен от стореното. Отидох в кабинета на Олет. Той закусваше и за да бъде справедлив, ще кажа, че имаше гузен вид.

— Не съм виновен — поде той. — Беше Бат Маскарад. Кълна се, щях да те покая, ако...

— Няма значение — казах. — Това е най-добрата ти работа досега. Има ли поне частица истина?

— Частица ли? Божичко! Подозираш, че съм си го измислил?

— И материалът е публикуван само в „Кейк“?! — възкликнах.

— Струваше две хилядарки на Бат Маскарад — отговори Олет. — Да не мислиш, че ще посвети някой друг в замисъла? Обаче ти давам честната си дума, че не знаех нищо, докато той не ме повика да отида и да го отразя. Беше разлепил цветни плакати: „Годишен тържествен банкет на Дружеството по геоплания“. Да, той го измисли. Искаше онези в Хъкли да си мислят, че е свързано с аероплани. Да, знам, че наистина има дружество, което смята, че Земята е плоска^[104]

— трябва да бъдат благодарни за рекламата, — обаче Бат си измисли свое. Наистина! Организира цяло представление, казвам ти. Половината му театри участваха. Само си го представи — в събота! Пристигнаха с автобуси — три автобуса: един розов, един жълт и един син като незабравка, по двайсет човека в автобус и с надпис „Земята е плоска“ от двете страни и отзад. Аз пътувах с Теди Рикетс и с Лафоун от „Трефойл“, със „Силует Систърс“ и с трио „Кросли“. Нали знаеш триото „Всекидневна драма“ в „Джокунд“ — Ейда Кросли, Бънт Кросли и малката Викторин? Те. Там беше и Хаук Рамсдън, онзи тип от „Моргиана и Дрекъл“, а също Били Търпий. Да, него го знаеш! Звездата от Северен Лондон! „Аз съм реферът, навлякъл си омразата на всички в Блэкхийт.“ Този тип. Там беше и Макей — едноок шотландец, по когото цял Глазгоу е луднал. Ето това е да се посветиш на изкуството! Макей беше човекът, който най-силно се съмняваше, обаче в края на вечерта бе спечелен за каузата. Имаше и много момичета, които не познавам... и да! О, да, там беше и Дал! Самата Дал Бензаген! Седяхме един до друг и на отиване, и на връщане. Най-чаровната жена на света! Изпраща ти поздрав и ми поръча да ти предам, че няма да забрави за Нели Фарън. Каза, че си й дал идеал, към който да се стреми. О, тя беше секретарката на Дружеството по геоплания, разбира се. Не помня хората в другите автобуси — предимно провинциални звезди — обаче всички изпълниха ролите си превъзходно. Вариететното изкуство се е променило от твоето време. Изобщо не преиграваха. Разбираш ли, хората, които вярват, че Земята е плоска, не се обличат като другите хора. Може би си забелязал, че го намеквам в статията си. Семпъл класически стил — неовикториански с изключение на турнюрите, така ми обясни Дал, обаче тя изглеждаше божествено! Викторин също. А в синия автобус имаше едно момиче — беше от провинцията, обаче тази зима ще се премести в града и ще ги разбие... Уини Дийнс. Запомни това име! Тя разказа на Хъкли как страдала за каузата като гувернантка в богато семейство, което вярвало, че Земята е кръгла, и как предпочела да напусне работата си, вместо да преподава безнравствена география. И това беше пред хората отвън, които не успяха да влязат в баптисткия параклис. Направо ги срази! Трябва да следим тази Уини... Обаче Лафон! Той беше направо ненадминат! Въздействие, всеотдайност, лично присъствие... всичко наедно! Беше страшно убедителен. Боже, дори

мен успя да убеди, докато говореше! (Каква беше ролята му ли? Председател на дружеството, разбира се. Не четете ли статията ми?) Теорията е пълно достоверна. В крайна сметка никой не е доказал, че Земята е кръгла, нали така?

— Зарежи Земята. Кажете ми за Хъкли.

— О, Хъкли се накваси. Най-лошото в тези образцови села е да надушат огнена вода. Там има само една кръчма с алкохол, която сър Томас не е успял да ликвидира. Бат я превърна в свой щаб. Организира банкет в два камиона — вечеря за петстотин човека и питиета за десет хиляди. И Хъкли гласува, и още как. Изобщо не се съмнявай — ако нямаше вечеря, нямаше да гласуват. Единодушно, както съм написал. Накрая свещеникът и лекарят бяха единствените инакомислещи. Тях не ги броихме. О, да, сър Томас беше там. Появи се ухилен до ушите от портата на парка си. Днес ще му се смръзне усмивчицата. Има една анилинова боя, която втриваш през шаблон — разяжда камъка на един фунт дълбочина и е на практика вечна. Бат поръча да напишат „Земята е плоска!“ по всички хамбари и стени, на които успеят... и на портите на съда. О, боже, ама нали всички в Хъкли бяха мотани! Наложих да ги напишем, за да ни простят, че не сме аероплани. Неблагодарни селяндури! Даваш ли си сметка, че дори императори не биха успели да обуздаят таланта, който Бат развихри там? Божичко, само Дал беше... В осем часа вече не беше останало нищишко! Цялото представление си вдигна чукалата и изфиряса, а Хъкли скандираше, че Земята е плоска.

— Много добре — казах. — Както знаеш, аз съм собственик на една трета от „Бън“.

— Не съм го забравил — прекъсна ме Олет. — Не ми излиза от ума. Днес съм подготвил специален материал за „Бън“ — истинска идилия! — и за да ти докажа колко много съм мислил за теб, на връщане разказах на Дал за твоите „Танци-манци“, а тя пък каза на Уини. Уини се върна в нашия автобус. После слязохме и танцувахме на полето. Как се развихрихме само... а Лафон измисли първобитен локстеп за финал. Бат изпрати някакъв тип да го засеме. Бил син на свещеник, страшно енергичен човек. Твърдеше, че в обичайните събирания няма нищо интересно за кинематографите — нямало действие. Филмите са си вид изкуство. Обаче направо откачи по нашите езически танци. Каза, че било досущ като видението на свети

Петър в Йопа. Засне и аз не знам колко материал. След това направихме ексклузивни снимки за „Бън“. Вече съм ги изпратил за печат, само не забравяй, че трябва да махнем левия крак на Уини от първия кадър. Твърде привлича вниманието... Ето на! Казвам ти обаче — страх ме е от Бат. Този човек е истински дявол! Той направи всичко! А дори не слезе от автобуса. Щял да разсейва хората.

— Защо не ме покани? — настоях.

— Защото той твърдеше, че ще ме разсейваш. Искаше да действам с хладен ум. Дадохме им да се разберат. Сигурен съм, че това е най-хубавото нещо, което съм писал. — Олет се пресегна към „Кейк“ и препрочете статията предоволен. — Да, категорично най-доброто... всички други издания трябва да се позовават на него — завърши той и след още един поглед добави: — Боже, вчера бях абсолютен гений!

Бих се ядосал, обаче нямах време. Онази сутрин от агенция „Асошиейтед Прес“ ми се подмазваха в редакцията на „Бън“ да им позволя да използват снимките на някакви селски танци, които разбрали, че са под мое разпореждане. Когато отпратих и петия молител на ръба на сълзите, донякъде възвърнах самоуважението си. След това трябваше да се заема с първа страница на „Бън“. И понеже изкуството е умението да елиминираш, сведох всичко до две думи (една в повече, както се оказа): „Ах, езичество!“, отпечатани в червено, срещу което управителят ни възрази. Обаче в пет часа ми съобщи, че съм Наполеон на Флийт Стрийт. Статията на Олет в „Бън“ за тържествения банкет на Дружеството по геоплания беше лишена от смайващата изненада, предизвикана от материала му в „Кейк“, но от нея болеше повече; снимките на „Танци-манци“ (онези с левия крак на Уини, заради които бях вдигнал на крак подозрителната преса толкова рано) обаче бяха изненадващи, а на следващия ден — и безценни! Но дори това не проумявах тогава.

Седмица по-късно, струва ми се, Бат Маскарад ми се обади и ме повика в „Трефойл“.

— Сега е твой ред — каза той. — Няма да поканя Олет. Ела в ложата.

Отидох и там в качеството ми на гост на Бат ме посрещнаха като кралска особа. Седнахме в дъното и имахме прекрасна гледка към хилядите хора в театъра. Представлението беше „Моргиана и

Дрексел“, наелектризиращото вариететно представление, създадено от Бат, макар че той приписваше заслугите на Лафон.

— Дааа — замечтано въздъхна Бат, след като Моргиана сипа врящо масло в меховете на четирийсетте разбойници, — както се казва, спипах ги и ги стискам за гушите. Няма голямо значение какво прави човек, нито как го прави. Важно е кога — това е психологическият момент. Пресата не може да го постигне, парите не могат, умът също. Въпрос на късмет, а останалото е чист гений. Сега не говоря за хората си. Говоря за мен.

После Дал — единствено тя се осмеляваше — почука на вратата и застана зад нас съвсем жива и задъхана в образа на Моргиана. Лафон изпълняваше сцената със съда и цялата зала се заливаше от смях.

— Ах! Я ми кажи — попита ме тя за двайсети път, — харесваше ли Нели Фарън като млад?

— Дали я обожавах? — отвърнах. — Боже, Дал, ние бяхме три милиона и я обожавахме.

— Каква беше? — продължи Дал.

— Беше си Нели. Залата се разтапяше, когато тя се появи на сцената.

— И мен ме харесват, обаче още не се разтапят по мен — отбеляза Дал замечтано.

— Не е важно как, а кога — повтори Бат. — Ах!

Той се наведе напред, когато залата се разтресе и избухна в кикот с пълно гърло. Дал изчезна. В залата на съда започваше да се вие мълчалива процесия на фона на едва доловим съпровод. Хората от нея бяха облечени... всъщност целият свят и кинотеатрите в него знаят как бяха облечени. Танцуваха ли, танцуваха, изпълняваха танца, който завладя цялото човечество за половин година, и завършиха с локстеп, който буквално покоси залата, хората хълцаха и се държаха за корема от смях. Някой в галерията простена: „Божичко, мръсни танци!“, а думите прозвучаха като трепет, полуслято. После се появи Дал със светеща звезда в тъмната коса, проблясващи камъчета по високите токове на обувките — видение, което не помръдна цели трийсет секунди, докато сцената в съда зад нея се превръщаше в двореца на Моргиана. Звездата в косите ѝ угасна и меката светлина я окъпа, когато тя направи — бавно, съвсем бавно насред ласкавото обожание на струнен съпровод — осемнайсет крачки напред. Най-напред я видяхме

като кралица насаме, а после — като кралица, която за пръв път съзира своите поданици, и накрая, когато ръцете ѝ потръпнаха — като доволна жена, лишена от всякакъв страх, преобразена и озарена от чиста, хипнотизираща обич и доброта. Долових накъсаното мърморене на прехласнатата публика — онзи звук, който е много повече от бурята на аплодисментите. Утихваше и се издигаше, после отново глъхнеше с обич.

— Тя ги омагьоса — прошепна Бат. — Никога не съм я виждал такава. Поръчах ѝ да запали звездата, обаче не бях прав и тя го знае. Тя е актриса.

— Дал, скъпа! — обади се някой не много силно, но се чу в цялата зала.

— Благодаря — отвърна Дал и смиреният ѝ глас прикова вниманието и на последния човек в залата. — Добър вечер, момчета. Идвам от... откъде, по дяволите, идвам? — Извърна се към невъзмутимите редици на танцьорите и продължи: — А, толкова мило, че ми напомнихте, сладурчета. Идвам от селото, което гласува, че Земята е плоска.

И тя изпълни песента с пълен оркестров съпровод. Песента опустоши всичко живо на света за шест месеца напред. Представете си в такъв случай от какъв гняв и буен изблик е била родена! Дал изпълни припева само веднъж. В края на втория куплет се провикна: „Следите ли мисълта ми, момчета?“, и зрителите в залата изригнаха заедно с нея: „Земята е плоска... Земята е плоска... плоска като тава... още по-плоска дори“, и заглушиха всички инструменти освен фаготите и контрабасите, които акцентираха думите.

— Прекрасно! — казах на Бат. — А е най-обикновено детско стихотворение, с някои промени.

— Да, обаче аз направих промените — отговори той.

На последния стих тя направи знак на диригента Карлини, който ѝ подхвърли диригентската си палка, а Дал я улови с момчешка лекота.

— Чувате ли ме? — отново се провикна тя и от обезумелия оркестър зад нея се чуваше само гърленият рев на контрабасите на всяко повтаряне на думата „Земя“: „Селото, което гласува, че Земята е плоска!“. Беше опияняващо. После Дал придърпа танцьорите, поведе ги и те обиколиха три пъти сцената в импровизирано изпълнение на

шумен локстеп, докато при последното рязко махване с крак обувката ѝ с фалшиви диаманти се запревърта и полетя към полилея.

Видях как гора от ръце се надига да я улови, чух как виковете и тропотът се издигнаха от нивото на ураган до бесен тайфун, чух как песента, прикована от преданите контрабаси, както булдог приковава ревящ бик, надделява дори над тях. После завесата падна и Бат ме отведе в съблекалнята ѝ, където тя лежеше изтощена след седмия бис. Песента продължаваше да се чува през белосаните стени и да тресе подсиления бетон на „Трефойл“, както парни пилотонабивачи разклащат коловете на пристан.

— Изцедена съм... за пръв път в живота си. Ах! Я ми кажи, успях ли да им въздействам? — прошепна ми тя.

— Знаеш, че да — отговорих, а тя навря нос в чашата с ечемичена отвара. — Разтопи ги.

Бат кимна.

— А клетата Нели е мъртва... някъде в Африка, нали така?

— Дано да умра, преди да престана да ги разтапям — каза Дал.

„Земята... е плоска... Земята... е плоска!“ Скандирането сега приличаше повече на мощни помпи.

— Ще съборят театъра, ако не излезеш за още един бис! — провикна се някой.

— Бог да ги благослови! — каза Дал и излезе за осми бис.

А после очите ѝ просто се затваряха, тя се прозя и каза:

— Не знам за вас, деца, обаче аз съм мъртва. Тишина.

— Почакай малко — каза ми Бат. — Трябва да чуя как мина в провинцията. Уини Дийнс беше в Манчестър, а Рамсдън в Глазгоу... а и всички филми. Имах много натоварен уикенд.

Телефоните го увериха в успеха.

— Бива — каза той. — Ще ми казва той на мен, че живея в Йерусалим!

И си тръгна, тананикайки си припева на „Свещеният град“. Установих, че и от него се страхувам като от Олет.

Уплаших се още повече, когато излязох на улицата и видях тълпите, които бълваха кината, да си напяват песента (защото Бат беше сложил грамофони като съпровод на филмите), а когато далеч на юг забелязах червения примигващ надпис „Танци-манци“, се уплаших още повече.

* * *

Минаха няколко дни, които не мога да оприлича на нищо друго освен на кратко успокояване на треската, по време на което болният съзира как прожекторите на струпаните световни флотилии се сливат и осветяват дребен отломък — един-единствен в черното и агонизиращо море. Сетне лъчите се фокусираха. Земята, каквато я познаваме — пълното кълбо на нашата планета, — стовари тежестта на своето безпристрастно и пронизващо любопитство върху селцето Хъкли, което беше гласувало, че тя е плоска. Питаше за новини от Хъкли — къде и какво е това село и как говори (знаеше го как танцува) и какви мисли спотайва в прекрасната си душа. И после в цялата ревностна и безмилостна преса Хъкли беше изтипосано пред всички, както капка езерна вода бива изложена на показ с латерна магия. В мига, когато се налагаше да стане това, съдбата отреди да няма нищо по-важно в очите на света. Едно жестоко убийство, политическа криза, непредпазлив или самозабравил се политик от континента, дори лекичко възпаление на някой крал щеше да засенчи важността на нашето послание, както преминаващ облак засенчва настоящия слънчев диск. Но дните бяха спокойни във всяко отношение. Вече не се налагаше с Олет дори пръста си да помръдваме, досущ като алпиниста, чиито последни думи предизвикват откъртването на лавина. Цялата история ревеше гръмко, разпрашаваше се на хиляди частици и се разлиташе докдето ни поглед стига и отвъд сам-самичка... сам-самичка. А веднъж развихрила се, дори падането на царства не можеше да възпре хода ѝ.

В крайна сметка нашата Земя е многотърпелива. Докато песента я обикаляше и я тормозеше с каталептичния ритъм на „та-ра-ра-бум-да“, подсилена от западноафриканския подтекст на „Всички го правят“ плюс два пъти по-силната пъклена стихийност на определена мелодийка в „Dona et Gamma“, когато на практика за литературата, театъра, изобразителното изкуство, за всякакви социални, общински, търговски и административни цели Земята беше плоска, свещеникът на Хъкли ни писа — отново като любител на точността, — за да изтъкне, че вотът на Хъкли за набедената плоскост на сцената на нашите житейски усилия не е бил единокласен, защото той и докторът гласували против. Великият барон Ройтер (не се съмнявам, че можеше

да е всеки друг) показва това писмо в пълния му вид навсякъде — и отпред, и зад кулисите на сцената на нашите житейски усилия. Защото Хъкли беше новина. „Бън“ също публикува снимка, която положих известно старание да подправя.

— Ние сме жизнен народ — каза Олет, докато обсъждахме делата си на вечеря с Бат. — Само англичанин е способен да напише подобно писмо в такъв момент.

— Прилича ми на турист в пещерата на ветровете под Ниагарския водопад. Самотна фигурка с дъждобран. Сигурно сте виждали нашата снимка? — попитах гордо.

— Да — отговори Бат. — И аз съм ходил на Ниагара. Как го приема Хъкли?

— Те не проумяват, разбира се — отговори Олет. — Обаче към селото се стичат пари. Започнали са дори да организират автобусни екскурзии...

— Не знаех — обади се Палант.

— О, да, с шарабани^[105] — с униформени гидове и ловджийски рогове. Напоследък песента започва да им втръсва — добави Олет.

— Пускат я под прозорците му, нали? — попита Бат. — Дори собствения си парк не може да прекоси.

— Не може — увери го Олет. — Между другото, Удхаус, купих ти онзи купел от гробаря. Платих петнайсет лири за него.

— И какво да го правя? — попита Удхаус.

— Дай го на музея „Виктория и Албърт“. Това е артефакт от четиринайсети век. Довери ми се.

— Струва ли си... сега? — попита Палант. — Не че бия отбой, но просто от гледна точка на тактиката?

— Обаче е истина — настоя Олет. — Освен това ми е хоби, винаги съм искал да стана архитект. Лично ще се погрижа. Това е твърде сериозно за „Бън“ и твърде добро за „Кейк“.

Той проби в скучен архитектурен седмичник, в който не бяха чували за Хъкли. Твърденията му не звучаха разпалено, просто излагаха факти, подкрепени от най-различни власти. Установи извън всякакво съмнение, че старият купел в Хъкли е изхвърлен по настояване на сър Томас преди двайсет години, за да се направи място за нов от батски камък с емайл от Лимож, и че оттогава старият се въргала в ъгъла на бараката на гробаря. Олет доказа с подкрепата на

учени, че в цяла Англия има само още един друг купел, който може да се сравнява с този. Затова Удхаус го купи и го подари на признателните жители на Южен Кенсингтън, които заявиха, че Земята ще стане още по-плоска, преди да го върнат на недалновидните обитатели на Хъкли. Множество епископи и голяма част от членовете на Кралската академия — сецате се за прословутите бисери и свинете — пишеха разпалени писма до вестниците. „Пънч“ публикува политическа карикатура по темата, „Таймс“ — статия на трета страница, „Примамливостта на новото“, „Спектейтър“ — приятна научна статия на средните страници, озаглавена „Селска хаусмания“^[106]. Останалата част на развеселения свят заяви на най-различни езици: „Ама, разбира се, какво друго да очакваш от Хъкли!“. Нито сър Томас, нито енорийският свещеник, нито гробарят, нито някой друг отрече.

— Ето, виждате ли — каза Олет, — това е по-силен удар за Хъкли, отколкото изглежда на пръв поглед, защото всяка думичка е вярна. Твоят танц беше плод на вдъхновение, признавам, обаче нямаше корени в...

— Две полукълба и четири континента засега — изтъкнах.

— Корени в сърцата на Хъкли, това исках да кажа. Защо никога не идваш да видиш мястото? Не си бил там, откакто ни спряха...

— Свободен съм само през уикендите — отвърнах, — а ти прекарваш своите там най-редовно... с мотоциклета с кош. Опасявам се...

— О, да — весело ме прекъсна той. — С него сме като стари годеници. Всъщност се случи след онази история с „бременните ангъски юници“. Ела тази събота. Удхаус каза, че може да ни закара следобед. И той иска да види Хъкли.

Палант нямаше да ни придружи, затова Бат зае мястото му.

— Странно е, че никой освен Олет не е виждал Хъкли от онзи път — отбеляза Бат. — Все това повтарям на моите хора. Хрумне ли ви идеята, веднага местен колорит. Преди това е излишно. — Докато пътувахме, ни разкриваше панорамни гледки на успеха — географски и финансов — на танца и на песента. — Между другото, приписал съм на Дал всички права за грамофонните плочи с песента. Тя е роден артист. Не прояви достатъчно съобразителност да ми поиска увеличение на заплатата на сутринта след премиерата. Веднага щях да ѝ го дам.

— Бог да я благослови! И какво ще прави с правата за грамофонните плочи? — попитах.

— Един бог знае! — отговори той. — Аз спечелих четиресет и четири хиляди от моите си работи, а това е само началото. Чуйте това!

Светлорозов автобус се приближи към нас отзад и клаксонът му беше с мелодията на „Селото, което гласува, че Земята е плоска“. Няколко минути по-късно надминахме друг автобус в естествен дървесен цвят, чиито пътници си тананикаха мелодията под носа.

— Не знам коя туристическа агенция ги организира, сигурно „Кукс“ — каза Олет.

Преди да пристигнем в Хъкли, постоянно отнякъде чувахме въпросната песен.

Очаквах да е така, но въпреки това бях разочарован от действителния вид на мястото, което бяхме създали на картата — ако не е твърде самонадеяно да го твърдя. Пивницата с алкохол, селската морава, баптисткият параклис, църквата, бараката на гробаря, домът на енорийския свещеник, откъдето пристигаха толкова въздействащи писма, колоните на входа на парка на сър Томас, на които все още натрапчиво пишеше „Земята е плоска“ — всичко си беше невзрачно, среднестатистическо и обикновено като снимката на стая, където е извършено убийство. Олет, който, разбира се, знаеше мястото най-добре, ни го показва цялото. Бат, който го беше използвал за фон на една от своите драми, го пренебрегна като нещо преексплоатирано и ненужно, но Удхаус изрази и моите чувства, когато каза:

— Това ли е... след всичко, което направихме?

— Да, знам... — каза успокоително Олет. — Като онази странна песен, която пее Аполон: „Когато кулите на Илион в мъгла се извисиха“. И аз се чувствам така понякога, макар че за мен беше истински рай. Те обаче страдаха.

Четвъртият автобус в рамките на трийсет минути току-що зави към парка на сър Томас, за да оповести на съдебната палата, че „Земята е плоска“. Група наглед американски туристи снимаха портите, а чайната срещу покритата портичка беше пълна с хора, които си купуваха пощенски картички на стария купел, лежал двайсет години в бараката на гробаря. Отбихме се в кръчмата, където се продаваше алкохол, и поздравихме собственика.

— Тази история донесе пари в селото — каза той. — В известен смисъл печалбата може и да струва твърде скъпо. Не ни се отразява добре. Хората ни се присмиват. Точно това правят... Така, по отношение на това гласуване, сигурно сте подочули...

— За бога, зарежете тази история с гласуването — провикна се възрастен човек откъм вратата. — Привлича или не привлича пари, до гуша ми дойде от това.

— Е, според мен — промени позицията си кръчмарят — сър Томас успяваше да управлява по-добре в някои отношения...

— Той ми каза — продължи възрастният господин и си проправи път до бара, — каза ми преди двацет години да взема този купел и да го сложа в бараката за инструменти. Лично ми го каза. А сега, двацет години по-късно, собствената ми жена ме изкарва по-черен от дявола...

— Това е гробарят — обясни кръчмарят. — Неговата благоверна продава пощенските картички... ако не сте си купили. Обаче според нас сър Томас щеше да се справи по-добре.

— Какво общо има той с това? — попита Удхаус.

— Ами, не можем да го уличим в нищо конкретно, обаче според нас той щеше да ни спаси от тази история с купела. Така, а сега по отношение на гласуването...

— Майната му! — изрева гробарят. — Зарежете тази работа, иначе ще си забия тирбушона в гърлото. Ето още една порция присмехулници!

Автобус беше спрял до вратата и от него веднага се изсипа множество мъже и жени. Излязохме да гледаме. Носеха навити плакати, трибуна от три части и — специално обърнах внимание — портативен хармониум, какъвто има по корабите.

— От Армията на спасението ли са? — попитах, макар че не виждах униформи.

Двама от тях развиха плакат между два кола с надпис „Земята е плоска“. Двамата с Удхаус се обърнахме към Бат, но той поклати глава.

— Не, не! Не съм аз... Ако им бях видял костюмите предварително...

— Мили боже! — възкликна Олет. — Това е истинското дружество!

Групата напредваше по поляната с прецизността на хора, които са обръгнали на такива моменти. И сценични работници не биха се справили толкова бързо с трибуната от три части, нито пък стюарди — с хармониума. Още преди крачетата да щракнат на място, една жена седна пред хармониума и запя химн:

*Чуйте гласовете ни, които истината разгласяват,
от бряг до бряг прострете светлина.
Бог на човека даде дом —
на всекиго за вечни времена.
Когато мракът изначален се оттегли,
от дебрите неразкромени
Той с равнило и отвес отмери
покрив за рода човешки!*

Видях как по лицето на Бат се изписа завист.
— Проклетата природа! — измърмори той. — Истинският живот
все те изпреварва. Как можах да забравя химните и хармониума!
После зазвуча припевът:

*Чуйте гласовете ни, които истината разгласяват,
от бряг до бряг прострете светлина.
Имайте доблест! Имайте вяра!
Земята е за всекиго за вечни времена.*

Изпяха няколко химна с плам на ревностни християни, които очакват да дойдат да ги разкъсат лъвовете. После във въздуха се разнесе мърморене. Гробарят и земевладелецът се изтъпанчиха пред вратата на кръчмата. Всеки се опитваше да надвика другия:

— Извинявам се предварително за думите му — изкрещя земевладелецът. — По-добре си върви! (На това място гробарят заговори.) Това не е нито времето, нито мястото да продължаваме този разговор.

Тълпата се сгъсти. Видях как полицейският сержант на селото излезе от къщата си, затягайки колана си.

— Но моля ви — каза жената на хармониума, — станала е грешка. Ние не сме суфражетки.

— По дяволите! Поне щеше да е разнообразие — провикна се гробарят. — Я ставайте оттам! Нито дума! И веднага да се разкарате, да не ви покръстим набързо в езерото!

Навалицата от хора от всяка къща в селото повтори поканата. Сержантът разбута хората и пристъпи напред. Мъж до трибуната каза:

— Но моля ви, ние се намираме сред приятели и симпатизанти. Чуйте ме за малко!

В този момент от един минаващ шарабан се разнесе песента. Ефектът беше мигновен. Бат, Олет и аз, опознали психологията на тълпата по трудния начин, отстъпихме към вратата на кръчмата. Удхаус, собственикът на вестника, вероятно от желание да не прекъсва връзката с читателите, се гмурна право във вихъра. Всички останали повтаряха на хората от дружеството веднага да си тръгват. Когато жената на хармониума (вече започвах да проумявам защо понякога се налага да бъдат убивани жени) посочи към надписите на колоните в парка и ги нарече „кромлехи на нашата обща вяра“, се разнесе ръмжене и започна щурм. Полицейският сержант го овладя, но посъветва дружеството да не спира оттеглянето си. И те го направиха, но придружиха отстъплението си към автобуса с ораторстване на всяка крачка. Най-сетне вдигнаха падналия хармониум и в плен на обичайната за тълпите неразумност, приветстваха този факт със силни възгласи, докато шофьорът не натисна педала и не отпраши бързо. След това тълпата се разпръсна, поздравяваха всички замесени освен гробаря, за когото смятаха, че е опозорил поста си, като е ругал жени. Той закрачи през зелената морава към Удхаус, който разговаряше с полицейския сержант близо до портите на парка. Бяхме на двайсетина метра от него, когато видяхме сър Томас да излиза от къщата и разярен да се нахвърля на Удхаус, вдигнал бастуна си и крещейки: „Ще те науча аз тебе...“. Олет е записал точните му думи. Докато успеем да стигнем до тях, сър Томас беше на земята, а Удхаус, силно преbledнял, държеше бастуна и казваше на сержанта:

— Обвинявам този човек в нападение!

— Мили боже! — възкликна сержантът, по-блед и от Удхаус. — Но това е сър Томас!

— Който и да е, не бива да бъде на свобода — заяви Удхаус.

Тълпата заподозря нещо нередно и започна отново да се скупчва, а типичният английски ужас от публични спречквания ни подбра начело със сержанта вътре в къщата. Затворихме и портите на парка, и тези на къщата.

— Вие видяхте нападението, сержант — продължи Удхаус. — Може да свидетелствате, че не съм използвал повече сила, отколкото е нужно да се защитя, и че дори не съм повредил собствеността на този човек. (Ето, я си вземете бастуна!) Чухте и неприличните думи, които използва той.

— Аз... не бих казал — заекна сержантът.

— О, но ние ги чухме! — намеси се Олет и ги повтори, за ужас на съпругата на иконома, която покри главата си с престилката.

Седнал на твърд кухненски стол, сър Томас заговори. Каза, че му е дошло до гуша „да ме снимат като някакъв див звяр“, и изрази на висок глас съжалението си, че не е убил „този човек“, който „заговорничеше със сержанта да го направи за смях“.

— Виждали ли сте го преди, сър Томас? — попита сержантът.

— Не! Обаче е време да се даде пример! Не съм виждал този боклук през живота си!

Мисля, че хипнотичното око на Бат Маскарад му припомни миналото, защото лицето му се промени и челюстта му увисна.

— О, не, виждал съм ги! — изстена той. — Сега си спомних.

В този момент от задната врата влезе човек, който се гънеше раболепно. Оказа се местният адвокат. Не твърдя, че облиза ботушите му, но щяхме да го уважаваме повече, ако го беше сторил, та да се тури точка. Беше на мнение, че въпросът може да се уреди и да се намери компромисно решение срещу злато и още злато. Сержантът беше на същото мнение. Удхаус разби илюзиите и на двамата. На сержанта каза: „Ще заведете ли жалбата ми, или не?“, а на адвоката даде имената на своите адвокати, при което мъжът закърши ръце и възкликна: „О, сър Т., сър Т.“ с нещастен фалцет, защото това беше фирма от калибъра на Бат Маскарад. Двамата се посъветваха с трагичен шепот.

— Не че си падам толкова по Дикенс — каза Олет на Бат, — обаче всеки път, когато се забъркам в нещо, установявам, че арестът е пълен с негови типажи.

— И аз съм го забелязвал — каза Бат, — обаче странното е, че на публиката Дикенс в чист вид не ѝ допада. Защо ли, питам се?

Сетне сър Томас с нови сили запроклина деня, в която се е родил той... или пък ние. Опасявах се да не би, понеже е радикал, да вземе да се извини, а като депутат би могъл и да се измъкне от оплетеното положение. Той обаче наистина не беше на себе си. Задаваше глупави въпроси — например какво изобщо търсим в селото и какво очаква Удхаус да му измъкне с това изнудване. Обаче нито Удхаус, нито сержантът, нито умилкващият се адвокат слушаха. Резултатът от техния разговор край комина беше, че сър Томас бе призван да се яви следващия понеделник пред своите събратя мирови съдии по обвинения в нападение, непристойно поведение, оскърбителен език и т.н. Олет много държеше на обвинението за езика.

След това си тръгнахме. Селото изглеждаше много красиво на късната следобедна светлина — красиво и мелодично като славеево гнездо.

— Надявам се да се появите в понеделник — каза Удхаус, когато пристигнахме в града. Единственото споменаване на случилото се от негова страна.

И ние се появихме — в един свят, който продължаваше да пее, че Земята е плоска — в пазарното градче с цвят на глина, голямата селскостопанска борса и малката юбилейна кула. Не си намерихме лесно места в съдебната зала. Лондонският адвокат на Удхаус беше внушителен човек и имаше глас, школуван да отправя съкрушителни обвинения. Когато заседанието на съда започна, той стана и оповести намерението на клиента си да се откаже от подадената жалба, защото той, клиентът му, не възнамерявал и при тези обстоятелства не би могъл да възнамерява да приеме каквито и да е публични средства, предложени му от името на сър Томас. В същото време никой не оценявал по-искрено от клиента му духа, породил това предложение от страна на хората, упълномощени да го отправят. Всъщност обаче — и тук адвокатът се превърна в светски човек, който разговаря със своите равни — определени подробности станали достояние на клиента му след въпросното злополучно избухване, които... Той сви рамене. Нищо

нямаше да постигне, ако се впусне в подробно описание, но той все пак изтъкна, че ако въпросните болезнени обстоятелства бяха станали известни по-рано, на клиента му, разбира се, никога не би му хрумнало... Изречението му завърши с великодушен жест, а заплепените съдии погледнаха към сър Томас с нови очи, леко дистанцирано. Както самите те виждали, би било чисто и просто жестокост да продължават с този... злополучен случай. Ето защо адвокатът помоли за разрешение да оттегли напълно обвинението и същевременно да изрази най-дълбокото съчувствие на клиента си към всички, които са пострадали като самия него от публичното провеждане на съдебната процедура, до което, отново ги увери адвокатът, клиентът му изобщо не би прибегнал, както ясно показал, ако бил навреме осведомен за определени факти... И така, смятал, че е казал достатъчно. С оглед на хонорара му и аз смятах така.

Адвокатът на сър Томас — целият плувнал в пот да не би езикът, използван от клиента му, да стане публично достояние — получи озарение свише, стана и му благодари. След това сър Томас, който още не подозираше каква проказа му бяха лепнали току-що, но доволен, че е избегнал делото, стори същото. Изслушан бе в заинтригувано мълчание и хората се поотдръпваха, докато прокаженият се оттегляше.

— Здравата го шамароса — каза Бат на Удхаус след това. — Собствените му хора го мислят за луд.

— Не думай! Довечера ще ти покажа някои от писмата му — отговори той.

Донесе писмата в зала „Ален въглен“ на ресторант „Чоп Суей“. Вече не се дивяхме като преди на песента, на танца или на мощната ръка на съдбата, която сякаш се намесваше в наша полза. Дори Олет не се заинтригува, че думата „задник“ е влязла в речника на един от лидерите на английското общество. Всъщност разглеждахме отвътре една душа, чиито най-тъмни кътчета дори бяха осветени от ужаса, че ще „изгуби положението си“.

— И после ти благодари, че оттегляш обвинението, нали така? — попита Палант.

— Да, и ми изпрати телеграма за потвърждение. — Удхаус се обърна към Бат: — Още ли мислиш, че съм го шамаросал здравата?

— Неее! — отвърна Бат. — В крайна сметка — и сега говоря от името на всички — нищо в изкуството не може да се мери с природата,

с естествения ход на нещата в която и да е сфера. Само си помислете как се разви тази история...

— Я пак да прегледам това ваше съдебно дело — каза Палант и се пресегна към броя на „Бън“, където то беше отразено пълно.

— Има ли вероятност Дал да се отбие при нас тази вечер? — попита Олет.

— Заета е с изкуството си — горчиво отвърна Бат. — Каква полза от изкуство? Хайде да ми каже някой! — Латерна отвън тутакси изтъкна в отговор, че Земята е плоска. — Грамофонът измества напълно уличните латерни, обаче аз пуснах по улиците сто седемдесет и четири латерни дванайсет часа след появата на песента — каза Бат. — Без да броим провинцията. — Лицето му просветна мъничко.

— Погледнете! — възкликна Палант, загледан във вестника. — Сигурно нито вие, нито онези глупави мирови съдии са подозирали, обаче адвокатът ти със сигурност е знаел, че сте направили голям гаф с това дело за нападение.

— Какво има? — попита Удхаус.

— Това е налудничаво, пълна глупост! В това няма нищо законно, нито капчица. Разбира се, че можете да оттеглите обвинението, обаче начинът, по който сте го направили, е детински... освен това и незаконен. Какво си е въобразявал онзи полицаи?

— О, той беше приятел на сър Томас. Всички му бяха приятели — изтъкнах аз.

— Трябва да бъде обесен. Председателят на съда също. Сега говоря като адвокат.

— Защо, в какво сме се провинили? Укриване на държавна измяна или извършване на углавно престъпление? — попита Олет.

— По-късно ще ви обясня. — Палант отново се зачете във вестника със сключени вежди и от време на време се подсмивваше неприятно. Най-накрая се засмя.

— Благодаря ти — каза той на Удхаус. — Това ще бъде много полезно... за нас.

— Какво имаш предвид? — попита Олет.

— За нашата страна по случая. Те всички са радикали, замесени в цялата тази каша — начело с шефа на полицията. Трябва да отправите питане в парламента. На всяка цена.

— Да, обаче аз исках да оттегля обвинението по свой си начин — настоя Удхаус.

— Това няма нищо общо с делото. Става дума за законността на глупавите ти методи. И до утре сутринта да говоря, пак няма да разбереш. — Закрачи из стаята с ръце на гърба. — Дали ще успея да набия в дебелината глава на нашия председател, че това е шанс... Така става, когато съдилищата се напълнят с проклети радикали — промърмори той.

— О, я сядай! — каза Удхаус.

— Къде мога да намеря адвоката ти? — попита Палант.

— В „Трефойл“ — веднага отговори Бат. — Дадох му ложа за тази вечер. И той е артист.

— Тогава отивам да се срещна с него — каза Палант. — Ако пипаме както трябва, това може да се окаже божи дар за нас. — И се оттегли без никакви извинения.

— Ама тази история продължава да се нагнетява — отбелязах глупаво.

— Не мога да го проумея! — каза Бат. — Никога не съм предполагал, че някога ще... Да, всъщност знаех си. Той каза, че живея в...

— Беше по-скоро тонът му — тонът му! — почти кресна Олет.

Удхаус мълчеше, обаче лицето му пребледня, докато размишляваше.

— Е, както и да е — продължи Бат, — радвам се, че винаги съм вярвал в Бог и съдбата и тям подобни. Иначе щях да изгубя самообладание. Разпространихме го по целия свят... плъзна навсякъде по земното кълбо. Не можем да го спрем, дори да искаме. Трябва само да отшуми. Вече не командвам нещата. Какво очаквате да се случи сега, ангелчета?

Аз не очаквах нищо. Очакванията ми дори не се доближаваха до онова, което получих. Не се интересувам от политика, но те, политиците, явно нямаше да си седнат скоро на „задника“. Струваше ми се, че водят кучешки живот, но без кучешките облаги, и се убедих напълно в това, когато, небръснат и некъпан, Палант дойде у дома в десет часа една сутрин с молба да му предоставя ваната и канапето си.

— Да не трябва да ти плащам и гаранция в изтрезвителното? — попитах. Беше с вечерно облекло и очите му бяха хлътнали дълбоко.

— Не — отговори дрезгаво. — Цяла нощ заседавахме. Петнайсет гласувания. Довечера пак. Твоят апартамент е по-близо от моя. — И започна да се съблича в коридора.

Когато се събуди в един часа, ми разказа сензационни неща за нещо, което определи като история. Имало политическа криза. Той и другите депутати правели разни неща — така и не разбрах точно какви — в продължение на осемнайсет часа, а безмилостните председатели на групите продължавали да ги насъскват за нови кучешки боеве. Изсумтя и отново се разпали, макар че трябваше да си почива.

— Днес следобед ще задам питането си за злоупотребата със закона в Хъкли, ако те интересува да чуеш — каза той. — Ще бъде абсолютно отхвърлен... в сегашното ни състояние. Казах им го, обаче това е единственият ми шанс за седмици. Може би и Удхаус ще иска да дойде.

— Сигурно. Всичко, свързано с Хъкли, ни интересува — уверих го.

— Опасявам се, че няма да улучим целта. И двете страни са напълно изтощени. Положението ескалира от известно време. Нямаше как да не се стигне до кавга... — И Палант отново избухна гневно.

Звъннах на Удхаус и заедно отидохме в парламента. Беше мрачен и лепкав следобед, във въздуха миришеше на дъжд. По една или друга причина всяка от страните беше решена да докаже в максимална степен своята издръжливост и добродетелност. Навсякъде край мен хората си ръмжаха.

— Ако не ни пощадят, няма да имаме милост към тях!

— Ще пречупим негодниците още от самото начало. Не издържат да стоят до късно.

— Хайде! Никакво огъване! Знаем, че сте ходили на турска баня!

Ето такива реплики чувахме с Удхаус. Залата вече беше пълна и се усещаше отрицателната нагласа на преуморените депутати, които си обтягаха нервите и помрачаваха следобеда.

— Не е на хубаво! — прошепна Удхаус. — Ще се скарат, преди да приключат. Погледни предните редове, където са министрите! — И ми посочи дребните признаци, по които си личеше колко напрегнат е всеки от присъстващите.

Удхаус можеше и да си го спести. Парламентът щеше да се разбеснее като див пес още преди някой да е подхвърлил кокала.

Начумерен министър стана да отговори на един отривисто зададен въпрос. Привържениците му нададоха предизвикателни възгласи. „Пълни глупости!“ долетя от задните редове. Забелязах как лицето на спикера се изопна като на кормчия, който управлява непокорен кораб след внезапно опасно вълнение. Едва успяха да овладеят опасността навреме. Няколко минути по-късно последва нов и наглед безпричинен изблик — буен, заплашителен, но безплоден. И той утихна — с почти осезаема въздишка — с внезапното гневно осъзнаване на тепърва предстоящите дълги и мъчителни часове, и корабът на държавата продължи да плава.

Тогава се изправи Палант и разбуненият парламент се сви измъчено от гласа му. Въпросът беше дълъг двайсетина реда и беше изпъстрен с юридически термини. С две думи, той искаше да знае дали съответният мирови съдия е бил наясно, че е извършено сериозно нарушение на закона на еди-коя си дата и на еди-кое си място пред тези и тези мирови съдии във връзка с...

Чух едно отчаяно и изморено „По дяволите!“ да се надига откъм залата наред това изтезание. Палант продължаваше:

— ... известни събития, случили се в село Хъкли.

Парламентът се заслуша внимателно с полуотворени устни, сякаш изхълца, и през ума ми мина...

— Хъкли — повтори Палант. — Селото...

— Кое то гласува, че Земята е плоска. — Обади се глас от задните пейки като самотно квакане на жаба в далечно езеро.

— Земята е плоска — припя му друг от отсрещната страна на залата.

— Земята е плоска. — Още няколко гласа. После още няколко.

Това беше изопнатият до краен предел нерв на парламентарната зала, който се откъсва нишка по нишка и с различни тонове, както се прокъсва въжето на закотвен кораб.

„Селото, което гласува, че Земята е плоска.“ Песента започваше да се оформя. Присъединиха се още гласове и крака заотмерваха ритъма. Въпреки това не ми хрумваше, че това нещо може да...

„Селото, което гласува, че Земята е плоска!“ Беше по-лесно да забележиш кой не пее, отколкото обратното. Имаше неколцина такива. Изведнъж (което доказва фундаменталната нестабилност на отлюспените) един такъв отлюспен депутат скокна върху седалката си

и започна да свири на въображаем контрабас с невероятни движения на лакътя, като същински маестро.

И последната нишка се откъсна. Корабът на държавата се понесе безпомощно по бурните вълни на мелодията.

Селото, което гласува, че Земята е плоска!

Селото, което гласува, че Земята е плоска!

Най-напред на ирландците им хрумна да използват листовете с дневния ред като фунии, с които да постигнат нужните децибели. Лейбъристите, неизменно консервативни и порядъчни в кризисен момент, се въздържаха по-дълго от останалите, но когато се включиха, го сториха гръмко и екстремно. После без никакви партийни разграничения, страх от избирателите или за заемания пост, нито пък с каквато и да било надежда за възнаграждение, парламентът запя с пълно гърло, депутатите залюляха изморените си тела и започнаха епилептично да отмерват ритъма с крака. Пееха „Селото, което гласува, че Земята е плоска“, първо, защото искаха, и второ — което е най-ужасното по отношение на тази песен, — защото не можеха да престанат. По каквато и да било причина.

Палант все още беше прав. Някой го посочи и хората се засмяха. Други също започнаха да го сочат и да размахват пръст в такт с ритъма. В този момент двама човека се озоваха на практика един до друг зад стола на спикера и се заковаха на място ужасени. Единият се оказа министър-председателят, а другият — куриерът. Депутатите със стичащи се по бузите им сълзи пренесоха вниманието си към слисаната двойка. Клатеха се и се олюляваха, сочейки, но продължаваха да пеят. Когато за миг песента позаглъхна, Ирландия се провикна: „С мен ли сте, момчета?“, и всички запяха с нова сила като същински Антей, докоснал земята. Никой не може да каже какво се случи след това в галерията за пресата или за посетителите. Защото всички погледи бяха насочени към Камарата на общините, която пееше истерично и оглушително. Видях как предните редове се наведоха напред, няколко човека дори положиха чело върху чантите си, други бяха обхванали лицето си с ръце, а подскачащите им рамене сложиха край на всякакво приличие в залата. Единствено спикерът остана

непоклатим. На следващия ден цялата британска преса написа как той дори не свел глава. Ангелът — закрилник на конституцията, защото човешката помощ бе непотребна, му подсказа точния момент, когато залата щеше да подеме и езическия танц. Говори се, че той казал:

— Никога не съм бил толкова благодарен на някой депутат, колкото съм признателен на господин Палант.

Не даде никакво обяснение. Не спомена за разпоредби и нарушения. Просто освободи всички до шест часа вечерта. И депутатите се разотидоха — някои от тях почти на четири крака.

Не съм прав, като твърдя, че само спикерът не се засмя. Удхаус беше до мен през цялото време. Лицето му беше изопнато и силно преbledняло — досущ като това на сър Томас Ингълс, казват, когато отивал на разговор на четири очи с председателя на парламентарната си група.

---

[101] Една от многото, издигнати през 1887 г. в чест на златния юбилей на кралица Виктория — 50 години на трона. — Б.пр. ↑

[102] Уви, това пасторално кътче (лат.). — Б.пр. ↑

[103] Не е за нас славата (лат.). — Б.пр. ↑

[104] Самюъл Роуботъм (1816–1884), английски изобретател и писател, автор на книгата „Зететична астрономия: Земя, не кълбо“; оттогава съществува дружеството, което подкрепя идеята, че Земята е плоска. — Б.пр. ↑

[105] Вид открит фйтон с няколко реда седалки. — Б.пр. ↑

[106] На името на барон Хаусман, префект на Париж (1853–1870), известен с мащабното преустройство на града. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.